

Missis privatis vigentem. Si autem taxavit ipse testator, sed infra loci morem, aut taxae receptae normam, ab Ordinario iuxta debitam proportionem Missae sunt reducendae. — Sic statuit S. Congr. apud S. Ligorium n. 320. — Gousset, n. 295.

QUAER. 12° *An Sacerdotes divites stipendium accipere possint?*

Resp. *Affirm.* Ratio est, quia quisque operarius, sive dives sive pauper, mercede sua dignus est, ut dicit ipse Christus *Luc.* 10. 7., et iuxta Apost. *1. Cor.* 9. 13. Aliunde si stipendium accipere non possint, et alioqui non tenentur sine stipendio celebrare, cum lex nulla adsit quae eos ad sic celebrandum obliget, saepius fideles Missas obtinere non poterunt. Constat insuper ex universalis Ecclesiae praxi. — S. Lig. et alii communiter.

186. — QAER. 13° *An moderator diarii religiosi certum numerum Missarum a cliente (abonné) Sacerdote celebrandarum acceptare loco annui stipendi possit?*

Resp. *Affirmative.* Constat ex Declaratione S. Poenitentiariae. Cum enim moderator cuiusdam diarii religiosi a S. Poenitentia postulasset, *utrum tuta conscientia suum diarium dare possit Sacerdotibus ea conditione, ut celebrent numerum Missarum respondentem pretio, quod ab aliis pro diario solvitur?* S. Poenitentia die 6. Octobr. 1862. praefato dubio mature perpense, respondit: *Affirmative, dummodo Missae celebrentur.*

Consequenter illicitum non est dare libros de rebus ad Religionem spectantibus pro Missis celebrandis, dummodo aequalitas inter Missarum stipendia ac pretium operum servetur. Eadem enim ratio currit tum pro folio periodico, v. gr. singulis mensibus edito, tum pro integris operibus, quae una vice eduntur et divulgantur.

187. — QAER. 14° *An Sacerdos ad bonos libros divulgandos possit per stipendium certis Missis a se celebrandis aequivalens eos emere et postea vendere pretio currente in librorum commercio, ita ut notabile lucrum inde percipiat?*

Resp. *Neg.* quia quaelibet negotiatio occasione Missarum celebrandarum ob turpis lucri speciem interdicitur (10). Constat etiam ex responsione

satisfiat, Pii tamen prudentesque sacerdotes dum sic agunt, non praxim servant a ferventi Concinae ingenio *turpis lucri et mercimonii* coloribus depictam, sed eam, quam novimus, a S. Doctore Alphonso non improbari.

(10) Iuxta praecedentis quaestionis solutionem perinde est, tum si pro libris acquirendis pretium rependas, tum si Mis-

sarum a te celebrandarum stipendia cedas. Ergo nihil huc pertinet circumstantia librorum, qui concessis Missarum stipendiis acquirantur. Turpitudinis ergo ratio petenda est ex *negotiatione*, quae Clericis per sacros canones interdicitur.

Exinde cum propositum fuerit dubium, *an illicite agant ii, qui pro missis celebratis recipiunt stipendii loco libros*

S. Poenitentiariae die 19. Novembris 1863. Cum enim haec fuissent postulata: 1° *Sacerdos sub praetextu libros religiosos divulgandi, potestne, tuta conscientia, hos emere et postea vendere pretio currente apud bibliopolas, ita ut 20, 30 vel 40 pro centum lucretur?* — 2° *Potestne Missarum stipendia accipere pro venditis libris, et ementi offerre gratuito libros lucro percepto proportionatos?* — 3° *Idem Sacerdos potestne vendere praedictos libros aliis Sacerdotibus stipendio Missarum carentibus, cum obligatione Missas pretio horum librorum respondente celebrandi, ita ut ipse lucrum 30, 40 vel 50 pro centum obtineat?*

S. Poenitentia, praefatis dubiis mature perpense, rescripsit, *quodlibet negotiationis vel mercaturae genus relative ad Missas celebrandas Sacerdotibus prohiberi Iure canonico, et speciatim constitutione Bened. XIV. Apostolicae servitutis. Quod si praedicto Sacerdoti dubium quodpiam remaneat, illud S. Poenitentiariae exponat (11).*

vel alias merces, seclusa gravis negotiationis vel turpis lucri specie? S. Congr. Concilii 9. Sept. 1874. respondit: *Negative.*

(11) Huc faciunt responsa S. Congregationis Concilii 9. Septembris 1874.

1° *An turpe mercimonium sapiat, ideoque improbanda et poenis etiam ecclesiasticis, si opus fuerit, coercenda sit ab Episcopis eorum bibliopolarum vel mercatorum agendi ratio, qui adhibitis publicis incitamentis et praemiis, vel alio quocumque modo, Missarum eleemosynas colligunt, et Sacerdotibus, quibus eas celebrandas committunt, non pecuniam, sed libros, aliasve merces rependunt?* S. Congr. Resp. *Affirmative.*

2° *An haec agendi ratio ita coonestari valeat, vel quia nulla facta imminutione, tot Missae a memoratis collectoribus celebrandae committuntur, quot collectis eleemosynis respondeant, vel quia per eam pauperibus sacerdotibus, eleemosynis Missarum carentibus, subvenitur?* S. C. Resp. *Negative.*

3° *An huiusmodi eleemosynarum collectiones et erogationes tunc etiam improbandae et coercendae, ut supra,*

sint ab Episcopis, quando lucrum, quod ex mercium cum eleemosynis permutatione hauritur, non in proprium colligentium commodum, sed in pauperum institutionum et honorum operum usum et incrementum impenditur? S. C. Resp. *Affirmative.*

4° *An turpi mercimonio concurrant, ideoque improbandi atque etiam coercendi, ut supra, sint ii, qui acceptas a fidelibus vel locis piis eleemosynas Missarum tradunt bibliopolis, mercatoribus, aliisque earum collectoribus, sive recipiant, sive non recipiant quidquam ab iisdem praemii nomine?* S. C. Resp. *Affirmative.*

5° *An turpi mercimonio (concurrant), ideoque improbandi et coercendi, ut supra, sint ii, qui a dictis bibliopolis et mercatoribus recipiunt pro missis celebrandis libros, aliasve merces, harum pretio sive imminuto sive integro?* S. C. Resp. *Affirmative* (*).

(*) Hoc decretum instauratum fuit a s. C. C. 25. Maii 1893. addita suspensione a divinis ipso facto incurrenda, s. Sedi reservata, contra sacerdotes violantes eadem decreta; suspensione a susceptis ordinibus et inhabilitate ad superiores, contra Clericos nondum sacerdotes: excom-

188. — QUAER. 15° *An administratores Ecclesiarum possint aliquid sibi retinere ex missarum eleemosynis pro expensis altarium, luminum, etc.?*

Resp. Neg., nisi Ecclesiae alios reditus non habeant; et tunc nullatenus

municatione l. s. reservatam Episcopis, contra laicos idem peccantes.

At enim (inquires) quomodo istae Resolutiones et praesertim haec quinta, cohaerent cum allatis superius (n. 186. et not.), quarum altera a S. Poenitentiarum, altera ab eadem S. Congr. Concil., et quidem eodem die 9. Sept. 1874., prodit?

Resp. Optime inter se Responsa cohaerent ratione habita gravium incommodorum, quae subesse, vel abesse possunt. Ut enim in hisce discutiendis animadvertendum fuit, in primis non negligenda est intentio eorum, qui Missarum stipendia offerunt. *Certe si fideles, Missarum stipendia offerentes, facultatem facerent, ut per sacerdotes, Diariis nomen daturus celebrari illae possent, dubitandum non esset, Diariorum moderatores licite agere, Offerentium enim est praescribere non solum celebrationem, sed etiam celebrationis tempus, locum, et personas; facultatem autem concedere, ut per alios sacra peragantur, sine limitatione temporis vel locorum, si tantum possunt, qui Missas adventitias tradunt. Sed non raro accidit, ut ad Diariorum Moderatores tradantur etiam Missae perpetuae, atque etiam ex dissitis regionibus: quo in casu, nisi qui eas fundarunt vel legarunt, permiserint, ut eae quovis tempore et loco litentur, qui transmittunt, ea facultate omnino carent. Alioquin vero piorum fundatorum mens, quorum plerumque pietas erga aliquod Sanctuarium vel Ecclesiam fertur, nisi expressa fuerit, non est facile praesumenda. Ex quibus apparet, quantopere dedecet, ut Diariorum Moderatores, propria auctoritate, cui,*

quo loco, et quo tempore ipsis placuerit, Missas celebrandas committant, quasi eleemosynarum sint domini, qui eas pro lubito erogare valeant. Et magis adhuc improbanda videbitur haec agendi ratio, si animadvertatur, Moderatores hosce, ut petentibus satisfacere possint, non exiguum quandam Missarum numerum, sed ingentem earum cumulum necessario congerere sibi debere, contra mentem Benedicti XIV., qui in Apostolica Constitutione, quae incipit Quanta Cura, huiusmodi Missarum collectiones improbat, cum innumera ex iis incommoda evenire possint: inter quae illud praeceteris adnotandum, fieri non posse, ut tot susceptis obligationibus intra breve tempus satisfiat.

Hinc ratio patet, cur S. Congr. Conc. 24. Apr. 1875. REFORMATO DUBIO — *An, et quomodo respondendum sit Episcopo Calatanisidese absolute prohibenti Sacerdotibus suae Dioecesis, ne libros vel Diaria religiosa pro Missis celebrandis vel celebratis recipiant in casu, respondendum censuerit, Negative in omnibus; et nihilominus 9. Sept. 1874. in Resp. ad 5. sup. relato morem recipiendi libros pro celebrandis Missis improbaverit. Nimirum in postremo hoc casu cooperatio apparet ad improbatam ibi praxim colligendi et committendi Missas celebrandas; quae prava circumstantia alioqui cum abesse possit, hinc non generatim haec diariorum seu librorum receptionem pro celebratis Missis interdicendam esse censuit.*

Quinimo ad dubium ipsi S. Congregationi denuo propositum, *An, et quomodo improbandi sint moderatores vel administratores Diariorum religiosorum,*

excedi debet valor expensarum quae pro ipso Missae Sacrificio necessariae sunt (12). — Ita statuit S. Congr. Concilii (apud Lacroix, n. 95. et S. Lig. n. 322.). Archipresbyter autem non tenetur ad ministranda utensilia celebrantibus adventitiis, nisi expensis eorum solutis. — Sic S. Congr. die 18. Martii ann. 1686 — S. Lig. n. 322.

QUAER. 16° *An restituere debeat, qui accepto stipendio ad Missam in altari privilegiato celebrandam, eandem in alio altari celebrat?*

Resp. Negandum videtur; sed tenebitur ad lucranda indulgentiam plenariam defunctis applicabilem, ut sunt indulgentiae *Viae Crucis*, etc.... Sic enim proportionata compensatio tribuitur (*). Si tamen stipendium maius ordinario ad hoc acceperit, excessum restituere tenetur. — Ita S. Lig. n. 329. — Elbel, n. 210. — Sporer, n. 137. et 355.

Si autem quis accipiat stipendium, ut celebret in loco certo, v. gr. ad statum miraculosam, vel in Sacello ut populus Missam audiat, vel certo tempore v. gr. die sabbati in honorem B. Virginis, ita ut locus et tempus per se intendatur, non potest retinere stipendium nisi Missam tempore et loco praescripto legerit (13). Ratio est, quia alias dans stipendium graviter invitatus censetur. Secus vero, si tempus et locus per se non intendatur.

189. — QUAER. 17° *An obligatus ex stipendio ad celebrandum in altari privilegiato pro defuncto debeat legere Missam de Requiem, quando ritus id permittit?*

Resp. Affirm. Ratio est, quia ad indulgentias lucrandas id requiritur. Diebus vero quibus prohibentur Missae *de Requiem*, Sacerdos lucratur

qui Sacerdotibus Missas celebrandas committunt, retento ex earum eleemosynis pretio Diariis ipsis respondente in casu? cur. An. 1875. Mens. Mai. responsum est: Negative, dummodo nihil detrahatur fundatorum vel oblatozum voluntati circa stipendii quantitatem, locum, ac tempus celebrationis Missarum, exclusa quacumque studiosa collectione eleemosynarum Missarum, et dato, cui de iure testimonio de secuta Missarum celebratione. In quo S. Congregationis Responso simul incommoda indicantur, quorum causa alias eadem S. Congregatio hanc praxim improbaverat. Cf. tamen Acta s. Sedis an. 1894. mens. April. p. 533. seq.

(12) Decretum addit et sequentia: *Et nihilominus eo etiam casu curandum*

est, ut ex pecuniis quae supersunt, expensis ut supra deductis, absolute tot Missae celebrentur, quot praescriptae fuerint ab offerentibus eleemosynas.

(*) Aliter tamen respondit S. C. Indulg. 2. Maii 1852. nimirum: « Qui quacumque ratione indulgentiam altaris privilegiati non lucratur, non potest satisfacere, applicando aliam indulgentiam plenariam defunctis, pro quibus ad altare privilegiatum celebrare debuerat ». Cf. *Opus theol.* v. IV. *De Eucharistia* n. 269.

(13) Haec postrema particula paulo severior forte videbitur, neque enim generalim eo usque protendenda videtur voluntas illius, qui eiusmodi pacta praestituit: quod et doctrina confirmat, quae seq. quaestione 18. proponitur.

indulgentias legendo Missam diei, ut pluries a S. Congr. declaratum est. Ita ad postulatum: *Utrum qui celebrant in altari privilegiato pro singulis diebus debeant semper uti paramentis nigris, diebus non impeditis, ut privilegii indulgentiam consequantur? respondit S. Rit. Congreg. Affirmative, die 11. Aprilis 1840. (14). — S. Lig. n. 339.*

QUAER. 18° *An obligatus ex stipendio ad legendam Missam de Requiem, vel votivam, satisfaciatur si aliam Missam dicat?*

Resp. Affirm. Ratio est, quia Missa eadem est quoad substantiam; et si adsit iusta ratio, nullum erit peccatum. Hinc si Rubricae non permittant ea die legi Missam vel *de Requiem* vel votivam, debet legi Missa diei, et sic vere satisfat obligationi. Qui autem absque legitima ratione id facit, a peccato veniali excusari non potest; nec propria devotio ut ratio sufficiens habetur. — Ita S. Lig. n. 328., etc.

QUAER. 19° *An stipendium percipi possit pro Missa in die Commemorationis omnium fidelium defunctorum celebranda?*

Resp. Affirm. Ratio est, quia non omnes Sacerdotes tenentur hac die Missam applicare pro omnibus defunctis, imo nec celebrare obligantur. Possunt igitur Missam applicare ad libitum et pro omnibus defunctis in Purgatorio degentibus, vel pro aliquibus tantummodo. Constat ex Decreto S. Congr. die 4. Aug. 1663. Hoc autem posito, nihil prorsus obest, quominus stipendium pro Missa accipi possit. — Ita communiter S. Lig. n. 338. (15).

(14) Iuxta aliud eiusdem S. Congr. responsum sacerdos ad lucrandam indulgentiam diem expectare debet, quo Missam de Requiem celebrare possit, dummodo tamen eiusmodi dies intra eam hebdomadam recurat.

(15) Quaestio fieri solet de sacerdote, qui Missam applicet pro eo, qui primus stipendium offerat. Qua de re S. Alphonsus scribit (lib. 6. n. 337.): Dicunt Lugo (*De Poenit.* dis. 13. n. 137.) et Palaus (*Tr.* 22. quaest. unic. punct. 6.) applicationem Missae factam pro primo offerente esse validam, sed illicitam ex prohibitione Clementis VIII., quam promulgavit Paulus V. die 15. Nov. 1605., vetans hanc consuetudinem, tamquam pluribus nominibus periculosam, fidelium scandalis obnoxiam, atque a vetusto Ecclesiae more nimium abhorrentem. At probabilius, ut recte ait

Croix lib. 6. p. 2. n. 222. talis applicatio non solum erit illicita, sed saepe invalida, quia saepe accidit quod Missa tunc dicatur pro causa, quae adhuc non existit, puta si stipendium offeratur pro liberatione a carcere, ab infirmitate etc., quae causa cum nunc non adsit, effectus Missae suspensus remanere deberet, quod non videtur credibile.

Atqui haec in re S. Alphonsus deceptus La Croix, dum sibi contrarium finxit Lugo qui alioquin eandem cum illo doctrinam tradit. En verba Lugonis (l. c.): *De applicatione Missae sub illa conditione* (scil. pro eo, quem Deus nunc iam praevidet ipsi oblatum primum stipendium etc.) *sunt duae sententiae satis communes, altera concedens esse validam, altera negans... Posteriori sequitur Diana cum aliis..., quorum tamen plures*

APPENDIX

PRO SACERDOTIBUS SOCIETATIS IESU

190. — I. Sacerdos Societatis neque pro se neque pro alio stipendium Missarum, quas legit, acceptare potest. Idem servandum etiam de aliis quibuslibet sacris ministeriis. Constat ex *Instituto Societatis passim*. Vide praesertim *Epitome* nov. ed., p. 185. — Lacroix, l. 4. p. 136.

II. Si pecunia pro Missis offeratur Sacerdoti Soc. vel Communitati, potest per Superiorem admitti, non quidem cum obligatione, sed cum promissione dicendi titulo gratitudinis aliquas Missas, vel etiam unam aut alteram singulis annis. Ita Castropalao. Sicque declarasse Mutium Vitelleschi Generalem testatur Burghaber centuriae 3. cas. 25. — Lacroix, l. 6. part. 2. n. 146.

III. Item potest pecunia accipi liberaliter oblata, et vicissim liberaliter possunt promitti Missae, ita tamen ut posterior promissio, non sit velut compensatio seu solutio reciproca quasi pro stipendiis, sed mero eleemosynae titulo pecunia admittatur; adeo ut offerens plane intelligat, accipi non posse alio nomine, et hoc eodem eleemosynae titulo ipse largiatur. — Lacroix, l. 6. part. 2. n. 146.

191. **Hinc resolves.** — 1° Sacerdos Soc., cui pecunia offertur pro Missis legendis, potest dicere offerenti, se Missas gratis lecturum ad ipsius intentionem, et vicissim rogare ipsum ut liberaliter applicare velit pecuniam oblatam ad hanc vel istam piam causam; sic offerens habebit du-

non loquuntur de illo casu, sed de applicatione anticipata Missae pro eo qui postea primus venerit, non referendo conditionem ad scientiam Dei iam praesentem. Et quidem si prior sententia intelligatur cum moderatione quadam, scilicet quod sacerdos applicet sacrum hodiernum, non indifferenter pro quocumque primo venturo et oblaturo stipendium, sed pro primo, quem Deus iam videt oblatum stipendium ad sacrum faciendum pro necessitate aliqua iam tunc existente, scilicet pro aliquo iam nunc defuncto, non pro necessitate postea futura; tunc speculative loquendo nihil est, quod impediatur valorem tatis

applicationis, ut fateri videntur ipsi adversarii.

Porro hoc ipsum est, quod post Vasquez, Aversa, etc. nec Croix, neque S. Alphonsus reiciunt, dummodo videlicet causa, pro qua offeretur dein stipendium iam nunc existat. Quinimo cum Lugo (l. c. n. 138. 139.) censeat ea Clementis VIII. seu potius Pauli V. prohibitionem comprehendere etiam casum, quo ipse validam putat applicationem, aliaque ipse incommoda in huiusmodi anticipata applicatione reperiat, forte videri severior potest etiam S. Alphonso, qui post Collet hanc anticipatam applicationem (l. c. n. 337. in fin.) nullo modo improbare videtur.